

BULARRETAKORIK EZ ZUTEN ERRE

Nagore Irazustabarrena
Uranga

@irazustabarrena

Atlantic City (AEB), 1968ko irailaren 7a. 1969ko Miss America aukeratzeko ekitaldia egin zuten eta, kanpoan, New York Radical Women erakundeak deituta, 400 bat emakume bildu ziren lehiaketaren aurka protesta egiteko. Biharamunean, *New York Post* egunkarian, Lindsay Van Gelder kazetariak idatzitako artikuluak titular hauxe zeukan: *Bra Burners and Miss America* (bularretako erretzaileak eta Miss America, alegia). Eta handik aurrera, azken mende erdian, bularretakoak erretzea borroka feministaren ikur izan da, protestaldi hartan inork bularretakorik erre ez zuten arren.

New Yorketik Atlantic Cityra autoetan eta alokatutako autobusetan hurbildu ziren emakume feministetatik lauk sarrerak zeuzkaten eta antzokira sartzeko aukera izan zuten. Han, *Women's Liberation!* zioen pankarta zabaldu zuten eta emakumeen askapenaren aldeko dozena erdi oihu botatzeko aukera izan zuten, poliziak indarrez kanporatu zituzten arte.

Kanpoan, hainbat ekitaldi sinboliko egin zituzten. Ardi bat miss koroatu zuten, halako lehiaketek emakumeak ganadua bailiran tratatzen zituztela salatzen. "Askatasunaren zaborrontzira" bota zituzten sukaldeko tresnak, "Playboy" eta *Cosmopolitan* aldizkariak, betile faltsuak, makillajea, takoidun oineta-

Duela 50 urte, 1968ko irailean, Miss America aukeratzeko lehiaketaren egoitzaren parean, feministek salatu zuten emakumeak ganadua bailiran tratatzen zituztela horrelako ekitaldiek. Protesta bularretakoak erretzeagatik egin zen ezagun, baina han ez zen bularretakorik erre. ALIX KATES SHULMAN/DUKE

koak, kortseak... Eta, bai, bularretakoren bat ere bai. Zaborrontziari su emateko asmoa ere bazuten, baina poliziak galarrazi zien.

Han banatu zituzten eskuorrietan garbi azaldu zuten haien aldarrikapenak ez zirela feminismora mugatzen. Arrazismoaren kontrako aldarriak jaso zituzten -1921ean sortu zenetik, Miss America lehiaketaren finaletan soilik emakume zuriak onartu zituzten-, baita militarismoaren edo kontsumismoaren kontrakoak ere. Baina *New York Post*-eko titular hark bularretakoei su eman eta ñabardura horiek guztiak itzali zituen.

Bonnie J. Dow idazle feministaren ustez, feminismoaren eta bularretakoak erretzearen arteko lotura antifeministek bultzatu zuten, emakumearen eskubideen aldeko mugimendua baliogabetzeko. "Feministek arinkeriaz jokatzaren zutela eta bularretakoak kendu eta erretzea gizonak erakartzeko trikimailua zela sinestarazi nahi izan ziguten".

Carol Hanisch protestaldiaren antolatzaileetako batek gerora esan zuenez, "komunikabideek bularretako erretzaile deitu ordez kortse erretzaile deitu izan baligute, AEBetako emakume guztiak gurekin bat egingo zuketena". ■

'AZKEN AFARIA', JUAN DE JUANES

Azken afarian laranja ez

Asko izan dira Jesukristo eta hamabi apostoluen Azken Afaria mihisean jaso duten margolariak eta, horien artetik, mordo batek laranja margotu zituzten mahai gainean: Jacopo Bassano, Juan de Juanes, Leonardo da Vinci, Daniele Crespi...

Laranja Ekialde Urrunean dute jatorria baina Europara ez ziren X. mendera arte iritsi. Garai hartan, musulma-

nek sartu zituzten Iberiar penintsulan, Afrika iparraldetik. Ekialde Hurbilera lehentxeago iritsi ziren, baina ez 900 urte lehenago. Hortaz, edo Azken Afariko sukaldariak bidaia luzea egin zuen Asia ekialdera zitrikoen bila, edo margolari handi horiek guztiak obra ederretarak osatu arren, akats historikoa egin zuten jakiak aukeratzeko. ■